

**Aizkraukles novada domes saistošo noteikumu Nr. 2025/___ "Aizkraukles novada pašvaldības sabiedrības līdzdalības budžetu projektu konkursa nolikums"
paskaidrojuma raksts**

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Norādāmā informācija
1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums	[1] 2024.gada 19.decembrī, pamatojoties uz Pašvaldību likuma 61.pantu, tika pieņemti Aizkraukles novada domes saistošie noteikumi Nr. 2024/20 "Aizkraukles novada pašvaldības sabiedrības līdzdalības budžeta projektu konkursa nolikums" (turpmāk-saistošie noteikumi). Atbilstoši Pašvaldību likuma pārejas noteikumu 7.punkta deleģējumam pašvaldībām ir uzlikts pienākums sākot ar 2025.gadu gadskārtējā budžetā paredzēt finansējumu līdzdalības budžetam. [2] Pašvaldību likuma 59.pants nosaka jaunu sabiedrības iesaistes pašvaldības darbā veidu – līdzdalības budžeta ieviešanu. Līdzdalības budžeta īstenošanas tiesiskais regulējums noteikts Pašvaldību likuma 59., 60., 61. un 62.pantā. Pašvaldība ar sabiedrības iesaistes palīdzību īsteno līdzdalības budžetu atbilstoši ikgadējā pašvaldības budžetā šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem. Līdzdalības budžeta projektu konkurss sniegs iespēju iedzīvotājiem noteikt, kā pašvaldības attīstībai tiek izmantota daļa no pašvaldības budžeta. [3] Uz doto brīdi papildus izvērtēti Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk-VARAM) vebināros un vadlīnijās noteiktie ieteikumi, skaidrojumi par līdzdalības budžeta un līdzdalības budžeta platformas (geolatvija.lv) ieviešanas nosacījumiem, pielāgojot to ērtākai funkcionalitātei un sabiedrības pieejamībai, uzklusīta un ņemta vērā citu pašvaldību prakse. Pamatojoties uz Pašvaldību likuma 61.panta pirmo daļu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 72.panta pirmās daļas 1.punktu atsevišķi izstrādāts līdzdalības budžeta komisijas nolikums, kas nosaka iesniegto līdzdalības budžeta projektu izvērtēšanas norises un atlases kārtību, kas bija daļa no saistošo noteikumu redakcijas. Notikušas vairāku nedēļu Pašvaldības vadības diskusijas par efektīvāku līdzdalības budžeta procesa ieviešanu Pašvaldībā, kas kopumā radījis nepieciešamību grozīt lielāko daļu esošās redakcijas saistošajos noteikumos. [4] Ministru kabineta 2009.gada 3.februāra noteikumu Nr.108 "Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumi" 140.punkts nosaka, ka grozījumu noteikumu projektu nesagatavo, ja tā normu apjoms pārsniegtu pusi no spēkā esošo noteikumu normu apjoma. Šādā gadījumā sagatavo jaunu noteikumu projektu. Ņemot vērā šos apstākļus ir izstrādāti saistošie noteikumi jaunā redakcijā. [5] Saistošie noteikumi nosaka kārtību, kādā Pašvaldība organizē sabiedrības līdzdalības budžeta projektu konkursu (turpmāk – Konkurss) un piešķir finansējumu sabiedrības ierosināto teritorijas attīstības projektu ideju un citu sabiedrībai aktuālu iniciatīvu īstenošanai (turpmāk – Projekti) Pašvaldības administratīvajā teritorijā, kā arī kārtību, kādā notiek Projektu iesniegšana, vērtēšana, balsošana, īstenošana un uzraudzība.

2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu	[1] Pašvaldību likums paredz līdzdalības budžetu, kas tiek izlietots sabiedrības ierosinātiem teritorijas attīstības projektiem, kurus īsteno pašvaldība. Iedzīvotāju rosinātajos projektos paredzētie ieguldījumi tiek plānoti ekonomiski pamatoti, un projekta ietvaros paredzētās uzlabotās infrastruktūras ikgadējās uzturēšanas izmaksas nepārsniedz 10 % gadā no kopējā attiecīgā projekta budžeta. Līdzdalības budžeta projektu realizācijai kopējais pieejamais finansējums tiks noteikts gadskārtējā Pašvaldības budžetā. [2] Atbilstoši Pašvaldību likuma 59. panta otrajai daļai, dome gadskārtējā pašvaldības budžetā paredz finansējumu līdzdalības budžetam vismaz 0,5 procentu apmērā no pašvaldības vidējiem viena gada iedzīvotāju ienākuma nodokļa un nekustamā īpašuma nodokļa faktiskajiem ieņēmumiem, kas tiek aprēķināti par pēdējiem trim gadiem, t.i. vismaz 119220,63 <i>euro</i>. Aizkraukles novada 2025.gada budžetā līdzdalības budžeta projektu konkursa norisei plānots paredzēt finansējumu – 125 000 <i>euro</i> apmērā. Viena lielā projekta realizācijai paredzamais finansējums līdz 30 000 <i>euro</i>, ieskaitot pievienotās vērtības nodokli. [3] Likuma “Par valsts budžetu 2025.gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027.gadam” 19.pants paredz pārejas kārtību, līdz tiek sasniegts Pašvaldību likuma 59.panta otrajā daļā noteiktais līdzdalības budžeta apmērs-vismaz 0,5 % no pašvaldības vidējiem viena gada IIN un NĪN faktiskajiem ieņēmumiem, kas tiek aprēķināti par pēdējiem 3 gadiem: 2025.gadā-ne mazāk kā 0,1% 2026.gadā-ne mazāk kā 0,2% 2027.gadā- ne mazāk kā 0,3% 2028.gadā-ne mazāk kā 0,4%
3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci	[1] <u>Sociālā ietekme</u> – tiks veicināta sabiedrības iesaiste Pašvaldības darbā, sabiedrībai nepieciešamo iniciatīvu īstenošanai tiks rīkots projektu konkurss, kura norisi reglamentēs nolikums. Lai veicināt pieejamu, kvalitatīvu un viedu pakalpojumu attīstību visām sabiedrības grupām novada teritorijā, ievērojot iedzīvotāju intereses, projektu konkursa kritērijiem atbilstošie un sabiedrības balsojuma rezultātā visaugstāko novērtējumu ieguvušie projekti tiks īstenoti par pašvaldības budžeta līdzekļiem. Ieviešot pašvaldības līdzdalības budžeta projektu konkursu, Pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotājiem ģeogrāfiski attālāko reģionu iedzīvotājiem tiek mazināts atstumtības risks, radot vienādas iespējas ietekmēt savas apkārtējās vides uzlabojumus, veicinot iedzīvotāju savstarpējo sadarbību un saskaņotu rīcību kopējam labumam, radot visiem vienādas iespējas ietekmēt apkārtējās vides uzlabojumus, veicināta savstarpējā sadarbība un sabiedrības saliedēšana, saskaņota rīcība kopējam labumam. [2] <u>Ietekme uz vidi</u> – paredz ieguldījumus infrastruktūrā, paredzama pozitīva ietekme uz vidi, labiekārtojot un attīstot Pašvaldības administratīvās teritorijas. Ar šiem saistošajiem noteikumiem nav tieša ietekme uz vidi, taču iedzīvotāji konkursā var iesniegt projektus, kuru īstenošanas rezultātā var tikt uzlaboti kādi konkrēti apkārtējās vides apstākļi. [3] <u>Ietekme uz iedzīvotāju veselību</u> – šiem saistošajiem noteikumiem nav tieša ietekme uz iedzīvotāju veselību, taču iedzīvotāji konkursā var iesniegt projektus, kas paredzēti sabiedrības veselības uzlabošanai, piemēram, pastaigu takas, āra treniņi u.tml. [4] <u>Ietekme uz uzņēmējdarbības vidi Pašvaldības administratīvajā teritorijā</u> – šiem saistošajiem noteikumiem nav tieša ietekme uz uzņēmējdarbības vidi, taču pašvaldība normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā

	varēs piesaistīt uzņēmējus konkursā uzvarējušo projektu realizācijai, kā arī, sakārtojot publiski pieejamas teritorijas, var atstāt pozitīvu ietekmi uz blakus esošām uzņēmējdarbības teritorijām. <u>[5] Ietekme uz konkurenci</u> – konstatējama ierobežojoša ietekme uz tirgu un atbilstību brīvai un godīgai konkurencei, jo līdzdalības budžetā apstiprinātās projektu idejas realizēs Pašvaldība, ievērojot visus normatīvus attiecībā uz publiskā iepirkuma regulējumu nodrošinot atbilstību brīvai un godīgai konkurencei.
4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām	[1] Saistošo noteikumu izpildi, projektu ieviešanu, īstenošanu un uzraudzību nodrošina Pašvaldība, kā arī saistošo noteikumu piemērošanā un ar to saistītajos jautājumos persona var vērsties Pašvaldībā. Saistošo noteikumu projekts iekļauj līdzdalības budžeta konkursa pieteikuma veidlapu, ko interesentiem jāaizpilda, un citus dokumentus, atbilstoši nolikumam, lai pretendētu uz projekta idejas realizāciju. [2] Administratīvo procedūru izmaksas nav paredzētas, sabiedrības dalība līdzdalības budžeta konkursā ir bezmaksas. Iesniegto līdzdalības budžeta projektu ideju atbilstību noteiktajiem kritērijiem, realizācijas iespējamību izvērtē un iedzīvotāju balsošanai nodod līdzdalības budžeta konkursa vērtēšanas komisija, kura izveidota ar Pašvaldības domes lēmumu. Komisijas locekļi atlīdzību par veikto darbu komisijā nesaņem. Projekta iesniedzējiem konsultācijas nodrošinās atbildīgo Pašvaldības struktūrvienību darbinieki savas atlīdzības ietvaros. [3] Visas izmaksas, kas saistītas ar projekta pieteikuma sagatavošanu un iesniegšanu, sedz iesniedzējs.
5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	[1] Saistošie noteikumi veicinās Pašvaldības funkciju izpildi un to īstenošanā tiks iesaistīti pašvaldības administrācijas cilvēkresursi. [2] Papildus nav nepieciešams veidot jaunas darba vietas, esošo likvidācija vai reorganizācija.
6. Informācija par izpildes nodrošināšanu	[1] Saistošo noteikumu izpildi nodrošina Pašvaldība saskaņā ar Pašvaldību likuma 62. panta pirmo daļu. Projektu konkursu izsludina, organizē un īsteno Pašvaldība. [2] Līdzdalības budžeta projektu pieteikumus izskata komisija. Komisija virza projektu pieteikumus iedzīvotāju balsošanai. Komisija nepieņem lēmumu par to, kurš projekts tiks realizēts, to izlems iedzīvotāju balsošanas rezultāti. [3] Noslēdzoties Konkursa balsojuma termiņam Komisija, pamatojoties uz balsošanas rezultātiem 14 kalendāro dienu laikā rakstveidā apkopo informāciju par projektiem, kuri balsošanā ir ieguvuši lielāko balsu skaitu, atbilstoši nolikuma 6.punktā noteiktajam finansējuma apjomam. Lēmumu par finansējuma piešķiršanu pieņem Pašvaldības Dome, pamatojoties uz Komisijas rakstveidā sniegto informāciju. [4] Līdzdalības budžeta projektu konkursu administrēs pašvaldības noteiktā atbildīgā Pašvaldības Centrālās pārvaldes Attīstības nodaļa. Personām veicamās darbības noteiktas saistošajos noteikumos. [5] Projektu iesniegšana un iedzīvotāju balsošana notiks bezmaksas līdzdalības budžeta informācijas sistēmas modulī (LBIS) valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portāla https://geolatvija.lv sadaļā "Līdzdalības budžets", https://geolatvija.lv/main?participation-budget=open, kuru izstrādā VARAM. Papildus balsot varēs arī klātienē Aizkraukles novada valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centros un bibliotēkās tiem iedzīvotājiem

	Informācija par līdzdalības budžeta projektu konkursu tiks ievietota Pašvaldības tīmekļvietnē www.aizkraukle.lv .
7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana	Saistošie noteikumi veicinās Pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju iesaisti teritorijas attīstības jautājumu izlemšanā. Saistošie noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai un paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai. Paredzams, ka sabiedrības ierosinātajiem pašvaldības teritorijas attīstības projektiem katru gadu, sākot ar 2025.gadu, tiks paredzēts finansējums līdzdalības budžetam vismaz 0,5 procentu apmērā no pašvaldības vidējiem viena gada iedzīvotāju ienākuma nodokļa un nekustamā īpašuma nodokļa faktiskajiem ieņēmumiem, kas tiek aprēķināti par pēdējiem trim gadiem. Līdzdalības budžeta apjoms ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, piemēram, no iedzīvotāju atsaucības un intereses līdzdarboties, kā arī no iesniegto ideju daudzuma un kvalitātes. Pašvaldības izraudzītie līdzekļi ir leģitīmi un rīcība ir atbilstoša augstākstāvošajiem normatīvajiem aktiem.
8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām	Atbilstoši Pašvaldību likuma 46.panta trešajā daļā noteiktajam saistošo noteikumu projekts un tam pievienotais paskaidrojuma raksts publicēts no 2025. gada 18.februāra līdz 2025. gada 4.martam Pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.aizkraukle.lv. Saistošo noteikumu izstrādes gaitā rīkotas vadības apspriedes, uzklusīta citu pašvaldību pieredze, ievērotas VARAM oficiālajā tīmekļa vietnē ievietotās vadlīnijas un VARAM pārstāvju ieteikumi līdzdalības procesa ieviešanā, pašvaldības atbildīgo speciālistu ieteikumi. Noteiktajā termiņā Pašvaldībā netika saņemti priekšlikumi.